

Viðmerking:

Løgtingsskrivstovan:

Ongan týdning um landsstýris-menn siga ósatt fyri tinginum!

Mánadagin fekk fiski-mannafelagið svar frá landsstýrisráðslævndini (hereftir: nevndin), har sagt varð frá, at í seinasta upp-ritinum hjá Peter Blume einki nýtt er komið fram, sum gevur nevndini grund-lag fyri at broyta sína fyrru stóðutakan.

Hetta verður sagt hóast uppritið hjá Peter Blume tekur grundarlagið undan øllum teimum grundgeving-um sum nevndin nýtti í síni fyrru niðurstøðu.

Nevndin vísir til eitt no-tat, sum Sjúrður Rasmus-sen, lögfrøðingur á Løg-tingsskrivstovuni (hereftir SR) hevur gjørt í málinum.

Tað var nú ikki annað væntandi, tá vit hava sæd ta margháttligu »viðgerð« hetta mál hevur fingið. Hon byrjaði við at heitt varð á

skrivaran í nevndini um at finna grundgevingar fyri at avvisa málið, og hetta hevur eftir øllum at døma eisini verið setningurin hjá SR. Bæði tá og nú hevði nið-urstöðan hjá nevndini og umsitingini ikki verið øðr-vísi um tað var lögmaður sjálvur sum hevði skrivað hana.

Nú nevndin fekk nýggja uppritið hjá Blume, mátti hon gera okkurt fyri at mana tað í jørðina. Tí nevndin kundi jú fyri alt í verðini ikki ásjanna, at hon hon hevði mistikið seg.

Og tað gjørdi nevndin við at biðja løgtingsskrivstov-una um at »kanna seg sjálva«, hóast hon hevði

aðrar møguleikar. Og sjálv-sagt hevur løgtingsskriv-stovan fríkent seg sjálva. Hon kann heldur ikki við-

ganga at hon hevur mistikið seg.

Viðvíkjandi høvuðstætt-unum í málinum verður víst til endurgivnu brotini úr málinum. Milt sagt eru her fleiri leysir endar enn nak-rantið. Men annar shesar viðmerkingar: **Endurgevur bert ein part.**

SR byrjar við at endur-geva tað sum lögmaður hev-ur sagt um aktuella málið á einum tingfundi. Men hann »gloymir« ein annan tingfund, har lögmaður gev-ur tinginum heilt fíkiligar skeivar upplýsingar um sjúkrahúsráðini, sum høvdu avgerandi týðning fyri aktu-ella málið. **Landsstýris-málaneyvndin heldur hondina yvir lógarbrot.**

Her skal verða mint á, at tað var nevndin sjálv sum tók hetta málið upp. Hon

byrjaði eisini bragdliga við at útvega sær avskrift av øllum sum varð sagt á tingi um hetta mál. Men knapp-liga slær nevndin bakk, og á sama fundi hesar avskriftir verða framlagdar, áleggur hon skrivaranum at finna grundgevingar fyri at avvisa málið! Hesar styrkja í hvussu er ikki álitið á nevndina og umsitingina.

Hetta verður undirstríkað av, at nevndin er kunnað um, at landsstýrið núærum 100 dagar hevur framt eitt annað lógarbrot sum er ein fylgja av tí fyrra, sum nevndin roynir at káva út-yvir: Landsstýrið hevur full-komiliga ignorerað eitt fullkomiliga greitt lógasett krav sum FF hevur til at fáa innlit í málið. Hetta hevur ongan áhuga hjá teirri nevnd, hvørs uppgáva er at

hav aeftirlit við at lands-stýrið fylgir landsins lógir!

Landsstýrið og tess um-siting hava skilt samtyktina hjá nevndini, har hon gevur grønt ljós fyri óregluliga umsiting! **Endamáli:** **Eingin skal vita hvønn rætt tey hava.**

Sjúrður Rasmussen hevur í hvussu er rætt í einum. Og tað er, at finst ikki ein tann einasti tingmaður, sum hev-ur áhuga fyri at galdandi lógir og reglur verða hildn-ar, so kann alt gera tað sama.

Og tað mátti sagt onkrum okkurt, at sjálvst lögfrøðing-ur á løgtingsskrivstovuni kann koma til ta niðurstøðu, at tað kann gera tað sama, um landsstýrismenn siga satt ella ósatt fyri tinginum!

Úrslitið er, at vit eru við at fáa eina »serføroyska«

Óli Jacobsen

rættarskipan, har ongar reglur skulu vera um nakað sum helst, og har borgarin ikki skal kunna vit hvønn rætt hann hevur. Tí eru Føroyar meira og meira við at gerast ein »bananrepubli-ikk«. Og hetta er tann rætt-arskipan sum vit nú skulu hava í staðin fyri ta donsku, sum hóast ikki fullkomin man vera tann frægasta í heiminum.

Og so ótrúligt sum tað ljóðar: Hetta kunnu flokk-arnir í hvussu er semjast um!

Rithøvunda-kvøldið 29. februar

Á rithøvundakvøldinum týsdagin í síðstu viku segði Turið Sigurðardóttir fra um føroyskar bókmentir. Rithøvund-arnir Jens Pauli Heinesen, Oddvør Jo-hansen, Carl Jóhan Jenen, Hanus Andr-easen, Jóannes Nielsen og Rakel Helms-dal løsu upp úr egnum yrkingum, og umframt hetta sang Hanus G. Johan-sen.

Við til tiltakið var eisini Pamela Clun-ies Ross frá bókaforlagnum Mare's Nest úr London.

Mare's Nest hevur m. a. givið út nóg-var íslenskar bókur, sum eu umsettar til enskt. T. d. kunnu nevast: Brushstrokes of Blue (The Young Poets of Iceland), bókurnar hjá Einar Már Guðmundsson hjá Þor Vilhjálmsson »Epilogue of the Raindrops« og »Angels of the Uni-verse«, sum Bernhard Scuder hevur um-sett, bókin hjá Friðu A. Sigurðardóttir »Night Watch«, sum Katjana Edwardsen hevur umsett, bókin há Ólafi Gunnar-syni, »Trolls' Cathedral«, sum David McDuff og Jill Burros hava umsett og bókin hjá Guðbergi Bergsson »The Swan«, sum Bernhard Scudder hevur umsett.

Martin Næs hevur skrivað hugleið-ingina niðanfyrir:

Myndir: Álvur Haraldsen

IN ENGLISH, PLEASE!

Martin Næs skrivur

Í sambandi við at Norður-landahúsið í síðstu viku hevði vitjan av enska út-gevaranum Pamela Clunies Ross, skipaðu Rithøvunda-felagið og Norðurlandahús-ið fyri rithøvundakvøldi við fyrirestri, upplestri og tón-leiki. Tiltakið, ið var alment, var í Klingruni í Norður-landahúsinum týskvøldið 29. februar.

Millum áhoyrarnar var eisini enski gesturin og út-gevarin, sum, hóast hon valla hevur skilt nógv av tí, ið lisið var, óivað kortini hevur fingið eina mynd av tí nýggjasta í føroyskum bókmentum. Sum útgevri í Englandi hevur Pamela C. Ross sett sær fyrri at geva út nýggjan íslenskan prosa-skaldskap, og hevur forlag hennara, Mare's Nest, tey seinnu árinu givið út fleiri av teimum nýggjastu ís-lensku skaldsøgnum, eitt nú bókur eftir Thor Vil-hjálmsson, Einar Már, Ví-gdis Grímsdóttur, Guðberg Bergsson og Ólaf Gunnar-son.

Turið Sigurðardóttir legði fyri við stutt at geva eina lýsing av føroyskum bók-mentum í dag. Tey, ið síðani løsu upp úr egnum skald-

skap, vóru: Jens Pauli Heinesen, Oddvør Johan-sen, Carl Jóhan Jensen, Hanus Andreassen, Jóanes Nielsen og Rakel Helmsdal. Um tað var av tilvild ella ikki, so vísti tað seg at fleiri av høvundunum høvdu valt at lesa upp tekstir, ið snúðu seg um tað at skapa og skriva. Sjálvur haldi eg hetta vera mikið áhugavert, og tað gjørdur kanska eisini øll tey, ið sótu og lurtaðu í Klingruni. Men spurningur-in er, um ikki hetta gjørdist í so einstáttað evni at lurta eftir í næstan hálvantriðja tíma.

Jens Pauli Heinesen spurdi: Hví skrivur tú? Odd-vør Johansen sat uppi á ate-lierinum saman við Augusti Benadiktson, og meðan tey biðaðu eftir íblástri, spurdi tey hvaðani inspiratióin kom.

Carl Jóhan Jensen las um "jarðtekn ið ikki krevja orð". Og í sínum heilt egna stíli bað Jóanes Nielsen okkum ikki taka seg illani upp, tí hann yrkti eisini "fyri gullfiskunum, mánalýsinum og fyri øllum seymunum, ið halda takplátunum upp á pláss". - Nei, lótan var á ongan hátt keðilig.

Tver ferðir inn ímillum tók vísusangarin Hanus Jo-

hansen og riggaði mikro-fonina betur til. Hann sang tvær yrkingar um várið, onnur var eftir Karsten Hoydal og hina hevði Ata í Lfð skrivað, og eisini sang hann týðingina hjá Rikard Long Úr Rubaijat. Til allar yrkingarnar hevði Hanus Johansen sjálvur gjørt lög-ini. Sum tann einasti av lut-takarunum treiv Hanus í tað enska, og framfórði meist-arliga yrkingina Annabel Lee eftir Edgar Allan Poe.

Hetta var ein frálík løta í Klingruni. Og sum hjá Aug-

usti Benadiktssyni so runnu tankarnir bæði niðan á Dal-avegin og niðan á Varða, og teir steðgaðu eisini á við ta nýggju reglugerðina fyri Mentunargrunn Føroya Løgtings. Vónandi verður hon so smidlig, at grunnurin í framtíðini fer at taka hædd fyri at føroyskar bókmentir verða týddar til onnur mál í størri mun enn gjørt verður í dag.

Vónandi er enski útgevarin farin avstað aftur, um ikki

beinanvegin, við einum før-oyस्कum Einari Már Guð-mundssyni, Vígdís Gríms-dóttur ella Guðbergi Bergs-syni, so við einum boði upp á, hvussu vit bera okkum at við at fáa nýggjar føroyskar bókmentir fluttar beinleiðis úr føroyskum yvir í eitt av heimsins størstu tungumál-um, - og her mugu vit sjálv eisini virka og stuðla. Norð-urlandahúsið hevur tikið fyrsta stigið - og tað eiga tey stóra tøkk fyri.

Vónandi er enski útgevar-in farin avstað aftur, um ikki beinanvegin, við ein-um føroyskum Einari Már Guðmundssyni, Vígdís Grímsdóttur ella Guðbergi Bergssyni, skrivur Martin Næs

Dok. 1
Peter Blume:
ANSVAR Í FORHOLD TIL OPHÆVET LOV.

Landsstyresagsdvalgets begrundelse for ikke at under-søgers spørgsmålet om, hvor-vidt fiskeriministerens admin-istration i forhold til lønregu-leringsfondlovens § 4 har vær-et forsmøgelig, er baseret på at problemstillingen angår en lovbestemmelse, der efterfølg-ende er blevet ophævet af Lag-tinget. Tankegangen må antag-es at være, at problemstil-lingen alene har historisk int-eresse, hvorfor der ikke er grund til at forfølge sagen.

Set under en dansk syns-vinkel er denne argumentation ikke bæredygtig, idet det prin-cipielt må betragtes som uden betydning for bedømmelsen efter ministeransvarligheds-lovens § 5 stk. 1 om en min-isters beslutninger vedrører en lovbestemmelse, der på et senere tidspunkt er blevet ophævet. Der er ikke tvivl om, at der kan ifaldes ansvar i relation til historiske forhold. Det må tilføjes, at den om-stændighed at reglen er op-hævet, ikke som udgangs-punkt mindsker den faktuelle og retfælige interesse i en under-søgelse. For den parlamentariske kontrol med regeringen er det afgørende, at det altid kan vurderes, om der er sket lov-mæssig forvaltning. Denne mulighed kan ikke fjernes, fordi en lovbestemmelse op-hæves f.eks. på regeringsens initiativ. I modsat fald ville en regering i mange til-fælde have mulighed for at gøre ministeransvaret illusorisk.

Peter Blume eina heilt greiða støðu til sjónarmiðið hjá lands-stýrisráðslævndini um, at tað ongan áhuga hevur at kanna um

landsstýrið hevur framt lógar-brot á eina lóg, sum seiðni er avtíkin. Hetta er í veruleikanum høvuðsmálið í hesi sak. T.v.s. um landsstýrismaður hevur skyldu til at fylgja eini løgtings-lóg.

Peter Blume avísir fullkomi-liga grundgevingina hjá lands-stýrisráðslævndini. Hann vísir á, at stóðan hjá nevndini veru-liga tekur grundarlagið undan ráðharraábyrgðini við at taka ta støðu tað ber til at bróta eina lóg bert hon verður tikin av aftaná.

Sjúrður Rasmussen tekur als ikki henda heilt avgerandi spurningin uppá tungu. Tað er øll grund til at spyrja: Hví?

Dok. 2.
PETER BLUME:

Det danske statsstyre er baseret på en forudsætning om, at regeringen ved sine ministre i udtalelser overfor Folketinget giver rigtige og ikke vildledende oplysninger. Denne forudsætning er funda-mental i et parlamentarisk folkestyre. Det gælder uanset om ministre udtaler sig pol-itisk eller juridisk.

SJÚRÐUR RASMUSSEN:

Sjálvt um vit leggja til grund, at (løgmaður) hevur úttalað seg lögfrøðisliga skeivt um spurningin, so er mangt sum bendir á, at henda upp-lýsing hevur ikki »høvt stóran týðning fyri tingsins meting av málinum«.

Hetta má sigast at vera ein lemj-andi dómur yvir Føroya Løgting frá tess egnu umsiting. Tað sum Sjúrður veruliga sigur her er, at í einum so prinsipiellum og lög-frøðisligum máli sum samsvar millum tingsins lóggávu og stýrisskipanina hevur tað ongan týðning um lögmaður gevur tinginum ósannar upplýsingar

um viðkomandi mál. Hetta er annars tann mest beinrakna lý-sing av tinginum, sum enn er komin fram.

Tað er óneyðugt at siga, at sjónarmiðið hjá SR er fullkomi-liga í ósamsvar við tað sum er galdandi í Danmark og annars í øllum skipaðum samfeløgum, har minni ósannindi enn her er talan um, fær avleiðingar í stundini.

Dok. 3

PETER BLUME:
(Indeholder en udtalelse ministerens opfattelse af et fortolkningsspørgsmål må dette opfattes som ministerens juridiske opfattelse...) Der findes ikke i denne sammen-hæng en tredje kategori, der omfatter ministerens person-lige mening. Selvom sådanne personlige udtalelser skulle anerkendes, ville fremsatte udtalelser iøvrigt være under-lagt tilsvarende krav. (at vera í samsvar við veruleikan).

SJÚRÐUR RASMUSSEN:

Men tá ið lögmaðurúttalar seg, má man halda, at **hann** úttalar um tað, **sum hann** í hesum annars sera leysa rætt-arliga spurningi, **sum hann** heldur vera (andan og moralur-in í) stýrisskipanarlógini. (min-ar undirstríkingar).

Sum tað sæst er hetta sjónarmið longu avvist av Peter Blume. Og hvussu sannførandi SR er, sæst av hansara máta at grundgeva síni sjónarmið. Í hesum sera prinsipiella spurninginum um skyldina tá landsstýrismanni at geva lögtinginum rættar upplýs-ingar er hansara megingrund-geving, og tað uttan undirbygg-ing, at »man má halda...« Hetta sjónarmiðið frátekur annars landsstýrismenn frá skyldina at siga satt fyri tinginum. Skuldi

tað hann sigur tinginum, ikki verið rætt lögfrøðisliga, er tað tí hann úttalar seg um »andan og moralin« í lógini. Og tað liggur í orðinum, at her eru allir mögu-leikar opnir.

Dok. 4

PETER BLUME:
Ministre udtaler sig som ministre. Det er naturligt, at lagtinget lægger dette til grund og dermed naturligt går ud fra, at ministeren har kons-ulteret sine embedsmænd – bortset fra tilfælde hvor udtalelser er rent politiske og uden for det område, hvor et jurid-isk ansvar er muligt.
Útgreining frá Peter Blume.

SJÚRÐUR RASMUSSEN:

Tingmenn vita at lögmaður er ikki útbúgvin lögfrøðingur; og hevði hesin upplýsingur høvt stóran týðning fyri teir undir viðgerðini, høvdu teir biðið um tær nøgvari lögfrøði-ligu detaljurnar...

Hetta krumspringið hjá Løg-tingsskrivstovuni at renna grindi fyri sín »mótpart« nærkast tí komiska. Løgmaður hevur við beráððum huga yvir eitt longri tíðarskeið givið tinginum upp-lýsingar, sum tað ikki er minsta grundarlag fyri. Samstundis noktar hann tí órættaða parti-num, FF, sín lógkravda rætt at fáa innlit í málið. Og nú skal hann klára frísak, tí hann ikki er útbúgvin lögfrøðingur! T.v.s. at tingmenn skulu meta upplýsing-ar frá landsstýrismonnum eftir um teir eru lögfrøðingar ella ikki. Og slíkar grundgevingar detta tingmenn (landsstýris-málaneyvndin) á reyvina fyri. Sum útgreiningin hjá Peter Blume vísir, so er hetta sjónar-mið ikki í samsvar við tað sum er galdandi í einum skipaðum samfelag. Løgmaður hevur ann-